

Î N C H E I E R E

03 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Balmuș Ștefan în interesele recurenților Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor, Stavinscaia Valentina,

în cauza civilă la cererea înaintată de Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor, Stavinscaia Valentina către Timofei Raisa, Lesnic Vasile, intervenient accesoriu Pitula Marta, cu privire la constatarea încălcării dreptului de vecinătate și evacuarea forțată,

împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor și Stavinscaia Valentina, a fost admis apelul declarat de Timofei Raisa, casată hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind emisă o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 02 iunie 2017, Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Nicolae, Busuioc Ion Ion, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor, Stavinscaia Valentina s-au adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată, concretizată pe parcursul judecării cauzei, către Timofei Raisa, Lesnic Vasile, intervenient accesoriu Pitula Marta, privind constatarea încălcării dreptului de vecinătate și evacuarea forțată.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat faptul că Timofei Raisa este proprietară a trei apartamente pe adresa: mun. Chișinău, str. XXXXXXXXXX, 40, apartament nr. 3b, apartament nr. 5 și apartament nr. 6. Locuințele sunt amplasate la sol, cu ieșire în ograda (în curte) comună. În afară de apartamentele pârâtei, în ograda comună sunt amplasate încă trei apartamente: nr. 3, ce aparține cu drept de proprietate lui Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolae și Busuioc Natalia; nr. 7, ce

aparține cu drept proprietate lui Ratușneac Alexandr și Ratușneac Igor; nr. 9, ce aparține cu drept de proprietate lui Stavinschi Andrei.

Menționează că, din luna mai 2016, în apartamentele care aparțin cu drept de proprietate pârâtei s-au instalat cu traiul persoane necunoscute de etnie romă. Instalarea cu traiul a acestor persoane a fost posibilă datorită unor raporturi de locațiune a spațiului locativ stabilite între pârâtă și persoanele respective. Afirmă că, din momentul instalării cu traiul a persoanelor de etnie romă în locuințele sus-menționate, conviețuirea acestora în apartamente, dar și în ograda comună, a devenit insuportabilă din cauza zgomotului, a certurilor, a insultelor și a condițiilor antisănătare create de către noii locatari.

Astfel, în scopul soluționării acestor probleme, reclamanții s-au adresat cu plângeri către Inspectoratul de Poliție sectorul Centru, fiind informați despre luarea următoarelor măsuri:

Prin scrisoarea nr.7929 din 23.05.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 69 alin. (1) și art. 354 Cod contravențional (Injuria și Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 6886 din 04.05.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 69 alin. (1) și art. 354 Cod contravențional (Injuria și Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.7032 din 10.05.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 69 alin. (1) (Injuria), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 7541 din 17.05.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 354 Cod contravențional (Tulburarea liniștii), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.7542 din 17.05.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.181 Cod contravențional și remis pentru examinare în adresa comisiei administrative din cadrul Preturii sect. Centru mun. Chișinău;

Prin scrisoarea nr.4245 din 21.03.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 181 Cod contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.4246 din 21.03.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 354 Cod contravențional (Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 5433 din 07.04.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 69 alin. (1) și art. 354 Cod contravențional (Injuria

și Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.4248 din 21.03.2017 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 69 alin. (1) și art.354 Cod contravențional (Injuria și Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 17560 din 16.11.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.104 Cod contravențional (încălcarea regulilor de asigurare a curățeniei), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 17089 din 08.11.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.181 Cod contravențional (încălcarea regulilor de asigurare a curățeniei), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.17078 din 08.11.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.354 Cod contravențional (Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 15785 din 18.10.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.354 Cod contravențional (Injuria și Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr. 13987 din 19.09.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art.357 Cod contravențional (Tulburarea liniștii), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.13777 din 12.09.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 354 Cod contravențional (Huliganism nu prea grav), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională;

Prin scrisoarea nr.8490 din 10.06.2016 a Inspectoratului de Poliție sectorul Centru, s-a comunicat că în privința Martei Pitula a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 181 Cod contravențional (încălcarea regulilor de asigurare a curățeniei), fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă contravențională.

Indică reclamanții că, printr-o cerere colectivă din 10.05.2017, Stavinscaia Valentina, Stavinschi Andrei, Căpățină Tatiana, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolae, Dănuță Ana și Ratușneac Alexandr s-au adresat Direcției Generale Locativ Comunală și Amenajare din mun. Chișinău, prin care au solicitat efectuarea unui control la fața locului în legătură cu mizeria și antisanitaria provocată de persoanele de etnie romă instalate cu traiul în apartamentele ce aparțin cu drept de proprietate pârâtei.

Astfel, prin acțiunile sale, persoanele de etnie romă, instalate cu traiul în ap. 5 din str. XXXXXXXXXXX, 40, mun. Chișinău, manifestă un comportament deranjant, care

excedează măsura raporturilor normale de vecinătate. Iar prin acceptarea prelungirii termenului contractului de locațiune cu persoanele respective, cunoscând faptul că acestea sunt conflictuale și au comis numeroase încălcări, pârâta până în prezent nu a luat o decizie privind soluționarea problemei date. Prin tăcerea și inacțiunea de care a dat dovadă, pârâta generează inconveniente anormale de vecinătate pentru reclamanți.

Reclamanții consideră că, prin instalarea cu traiul în apartamentul nr. 5 din str. XXXXXXXXXX, 40, mun. Chișinău, a unor persoane de etnie romă cu vicii de conduită, scopul ascuns al pârâtei a fost și este de a-i influența pe reclamanți, prin determinarea lor de a vinde pârâtei apartamentele. O asemenea solicitare din partea pârâtei a fost manifestată și anterior, dar reclamanții au refuzat-o de fiecare dată.

Astfel, opinează că în privința pârâtei urmează a fi angajată răspunderea pentru abuz de drept, iar în privința locatarilor de etnie romă urmează a fi dispusă evacuarea forțată, fiind întrunite următoarele condiții de angajare a răspunderii: exercitarea excesivă a unei obligații de vecinătate, exprimată prin abuzul de folosință din partea locatarilor de etnie romă; prezența prejudiciului, ca leziune a ordinii sociale normative, sub forma inconvenientelor de ordin moral, social și material care sunt create reclamanților; prejudiciul suportat de reclamanți este continuu și permanent, deoarece datează din luna mai 2016 până în prezent; existența unei vinovății din partea locatarilor de etnie romă, confirmată prin sancțiunile aplicate de Inspectoratul de Poliție sectorul Centru.

Reieșind din cele expuse, reclamanții au solicitat:

- recunoașterea în acțiunile pârâtei și ale persoanelor de etnie romă instalate temporar cu traiul în locuința situată pe adresa str. XXXXXXXXXX, 40, mun. Chișinău, apartamentele nr. 3b, nr. 5, nr. 6 ca fiind încălcare a dreptului de vecinătate;

- obligarea pârâtei de a rezilia contractul de locațiune încheiat cu persoanele de etnie romă în privința apartamentelor nr. 3b, nr. 5, nr. 6 situate pe adresa str. XXXXXXXXXX, 40, mun. Chișinău, inclusiv cu Pitula Marta;

- evacuarea forțată a tuturor locatarilor și a membrilor familiilor lor, care locuiesc în prezent în apartamentele nr. 3b, nr. 5, nr. 6 situate pe adresa str. XXXXXXXXXX, 40, mun. Chișinău, inclusiv a persoanelor de etnie romă;

- încasarea din contul pârâtei a sumei de 1500 lei pentru fiecare reclamant cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral cauzat prin inconveniențele anormale de vecinătate.

Prin hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea a fost admisă parțial. Au fost recunoscute acțiunile Raisei Timofei ca încălcare a dreptului de vecinătate. S-a încasat de la Raisa Timofei a câte 1500 lei pentru fiecare reclamant cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral. În rest, pretențiile au fost respinse.

Prin decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor și Stavinscaia Valentina; a fost admis apelul declarat de Timofei Raisa, casată hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, fiind emisă o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, contractul valabil încheiat produce efecte juridice, adică dă naștere drepturilor și obligațiilor pentru părțile acestui contract și, în condițiile legii, pentru terți. Iar rezilierea contractului poate fi efectuată doar la inițiativa uneia dintre părțile contractante și numai în temeiurile prevăzute de lege. Prin urmare, pretenția reclamanților, cu privire la rezilierea contractului de locațiune încheiat în privința apartamentelor ce aparțin pârâtei, nu este justificată legal. Or, reclamanții nu sunt parte la contractul de locațiune, respectiv nu sunt în drept să solicite rezilierea. De asemenea, nu constituie temei de reziliere a contractului nici faptul că chiriașii manifestă un comportament neadecvat în raport cu vecinii (reclamanții), atât timp cât rezilierea nu este dorită de către locator. În consecință, solicitarea reclamanților privind rezilierea contractului și pretenția subsecventă privind evacuarea chiriașilor nu pot fi admise.

Totodată, instanța de apel a conchis că prevederile legale conținute la art. 376 și art. 377 din Codul civil (în redacția de până la 01.03.2019) au scopul de a proteja valori economice, și anume dreptul de proprietate. În speță însă, reclamanții invocă faptul că persoanele care locuiesc în apartamentele ce aparțin pârâtei le creează inconveniențe prin zgomot, certuri, insulte. Prin urmare, este cert că prevederile Codului civil ce reglementează dreptul de proprietate și dreptul de vecinătate nu sunt aplicabile, deoarece nu se aduce atingere dreptului de folosință și de dispoziție al reclamanților, și nici dreptului de proprietate în ansamblu. Mai mult, acțiunile persoanelor respective nu atentează la valori economice, ci la valori sociale, iar sarcina protejării acestor valori revine ramurilor dreptului contravențional și dreptului penal (în dependență de gravitatea faptelor).

La 09 noiembrie 2020, avocatul Balmuș Ștefan în interesele recurenților Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor, Stavinscaia Valentina, a contestat cu recurs decizia din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

La 23 decembrie 2020, avocatul Balmuș Ștefan a depus o cerere de recurs suplimentară.

În motivarea recursului a invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au fost indicate circumstanțe și motive identice celor din cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Astfel, recurenții au solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și remiterea cauzei spre rejudecare.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Balmuș Ștefan în interesele recurenților Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor, Stavinscaia Valentina, este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 iulie 2020 și expediată participanților la proces la 06 octombrie 2020 și 07 octombrie 2020 (f.d. 100-101, vol. IV). Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 22 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 09 noiembrie 2020, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. c) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

Potrivit materialelor cauzei, cererea de recurs a fost semnată de către avocatul Balmuș Ștefan, în interesele tuturor recurenților, iar conform mandatului seria MA nr. 0998764 din 22 ianuarie 2018 (f.d. 137, vol. II), aceasta a fost semnat pe verso doar de Busuioc Natalia, Ratușneac Igor și Stavinscaia Valentina. Respectiv, ținând cont de prevederile art. 433 lit. c) din Codul de procedură civilă, recursul declarat de avocatul Balmuș Ștefan în interesele recurenților Stavinschi Andrei, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai și Ratușneac Alexandr, se consideră inadmisibil, deoarece persoana care a semnat recursul nu este în drept să-l declare.

În privința recursului declarat de avocatul Balmuș Ștefan în interesele recurenților Busuioc Natalia, Ratușneac Igor și Stavinscaia Valentina, se rețin următoarele.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de

apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Balmuș Ștefan în interesele recurenților Busuioc Natalia, Ratușneac Igor și Stavinscaia Valentina.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), c) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de avocatul Balmuș Ștefan în interesele recurenților Stavinschi Andrei, Busuioc Natalia, Busuioc Ion Ion, Busuioc Ion Nicolai, Ratușneac Alexandr, Ratușneac Igor, Stavinscaia Valentina.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru